
OMGEVINGSVISIE BEEK

Koers op hoofdlijnen

18 november 2025

RHO ADVISEURS

RHO ADVISEURS

DATUM 18 november 2025
KENMERK 20241468/219487/

PROJECT Beek, omgevingsvisie
PROJECTLEIDER drs. D.-J.A.P.M Verhaak

OPDRACHTGEVER Gemeente Beek
PROJECTNUMMER 20241468

AUTEUR
STATUS vastgesteld

INHOUD

Samenvatting	4
1. Inleiding	5
1.1 Nut en noodzaak omgevingsvisie	5
1.2 Hoe gaan we dat doen en wie betrekken we daar bij?	5
1.3 Wat staat er in deze notitie koers op hoofdlijnen?	6
2. Vertrekpunt	7
2.1 Onze identiteit	7
2.2 Onze rol en kansen in de regio	7
2.3 Actueel beleid	8
3. Koers op hoofdlijnen	9
3.1 De koers	9
3.2 Thematische koers	9
3.2.1 Sociaal kapitaal	10
3.2.2 Natuurlijk kapitaal	12
3.2.3 Economisch kapitaal	15
3.3 Per deelgebied	16
3.3.1 Woongebieden	17
3.3.2 Werkgebieden	19
3.3.3 Buitengebied	21
3.3.4 Transformatiegebied	22
4. Vooruitblik ontwerp omgevingsvisie	25
Bijlage 1 participatieverslag	26

SAMENVATTING

De gemeente Beek stelt een omgevingsvisie op die de Koers uitzet voor de komende 15 à 20 jaar. Wat willen we in die periode bereiken? Hiervoor hanteren we een proces dat uit vier stappen bestaat:

1. Bepalen van de uitgangspositie (we beginnen immers niet blanco)
2. Het maken van keuzes die verschillende opgaves van ons vragen
3. Het vertalen van die keuzes in een ontwerp omgevingsvisie
4. De procedure van ter inzage leggen van dat ontwerp en het vaststellen ervan door de gemeenteraad.

Deze Koers op Hoofdpijnen markeert het einde van stap 2. Via in- en externe participatie hebben we gesproken over opgaven en keuzes die daarmee samenhangen. De Koers op Hoofdpijnen geeft het resultaat van deze keuzes weer en is daarmee de opstap naar de uitwerking in de (ontwerp) omgevingsvisie.

We hebben keuzes gemaakt met betrekking tot drie hoofdthema's; sociaal kapitaal, natuurlijk kapitaal en economisch kapitaal. Ook hebben we keuzes gemaakt die relevant zijn voor specifieke gebieden; woongebieden, werkgebieden, het buitengebied en transformatiegebieden.

Bij deze keuzes spelen onze identiteit en onze positie in de regio een belangrijke rol. Onze identiteit wordt mede bepaald door kernkwaliteiten die we graag willen behouden en versterken. Een aantal opgaves kunnen we niet alleen oplossen. Afspraken die we daarover maken op regionale schaal zijn van invloed op onze keuzes.

Thematische keuzes

- Sociaal kapitaal: we brengen ons woningaanbod en de vraag beter met elkaar in balans. Daar hoort een toereikend en betaalbaar voorzieningenpakket bij. Daarnaast streven we naar vitale en gezonde inwoners en een sterke sociale basis; iedereen moet mee kunnen doen. En we willen we ons veilig voelen in onze woon- en werkomgeving.
- Natuurlijk kapitaal: We willen wonen en werken in een aantrekkelijke leefomgeving, zowel in de bebouwde kom als in het buitengebied. Vergroenen van onze kernen en het tegengaan van wateroverlast horen daarbij. De kwaliteiten van ons buitengebied willen we versterken. Toekomstbestendige landbouw, die naast voedselproducent ook een rol heeft bij het beheer van het landschap, is daarvoor belangrijk. Ook zetten we in op (extensief) recreatief medegebruik.
- Economisch kapitaal: We willen een economisch gezonde, aantrekkelijke en welvarende gemeente zijn voor al onze inwoners en ondernemers. Voldoende werkgelegenheid, ruimte voor ondernemerschap met oog voor de toekomst horen daarbij. Een goede bereikbaarheid is voorwaarde. Ons toeristisch aanbod kan bijdragen aan deze doelstellingen.

Gebiedsgerichte keuzes

- Woongebieden: Voldoende woningen naar behoefte betekent dat woningbouw zowel via inbreiding als via uitbreiding plaats vindt. Dat geldt ook voor (bereikbare) voorzieningen die passen bij die behoefte. Behoud van identiteit van de kernen is daarbij belangrijk. We willen het aantrekkelijke centrum van Beek behouden en toekomstbestendig maken. Sportlandgoed De Haamen draagt bij aan een goede gezondheid voor alle inwoners van Beek. Dat willen we versterken.
- Werkgebieden: We hebben voldoende bedrijventerrein, maar we willen die verder ontwikkelen tot goed bereikbare en toekomstbestendige (klimaat, energie) bedrijventerreinen. Datzelfde geldt voor winkelcentrum Makado. Ook de luchthaven moet toekomstbestendig worden. Overlast voor omliggende woongebieden willen we beperken.
- Buitengebied: We willen de kernkwaliteiten van natuur en landschap behouden en streven een toekomstbestendige landbouw na. Wateroverlast en erosie willen we bij de bron aanpakken (op het plateau en de hellingen). Ook willen we het buitengebied aantrekkelijk houden voor (extensief) recreatief medegebruik.
- Transformatiegebied: Voor Mondial en de Betonfabriek gaan transformeren, waarbij kwaliteitsverbetering de insteek is. Voor de betonfabriek richten we ons daarnaast op woningbouw, natuurherstel en voorkomen van wateroverlast.

Deze gebiedsgerichte ambities zijn op de kaart weergegeven (zie pagina 24).

1. INLEIDING

1.1 Nut en noodzaak omgevingsvisie

De gemeente Beek maakt een uitwerking op de Strategische Toekomstvisie: de omgevingsvisie. Dat is nodig, omdat er allerlei opgaven op de gemeente afkomen, die vragen om een antwoord. Denk aan hoe we onze sterke economische functie behouden. Hoe we met klimaatverandering om moeten gaan, hoe we onze kernen leefbaar en onze leefomgeving gezond en veilig houden. En zo zijn er nog veel meer onderwerpen. Al die opgaven kosten ruimte. Niets doen is geen optie. We kunnen dit als gemeente niet alleen en moeten dit samen oppakken met onze samenwerkingspartners, belangenorganisaties en initiatiefnemers. Gelukkig zijn we een hechte gemeenschap met een grote saamhorigheid en een “doe-mentaliteit”: samen zetten we de schouders eronder.

Het opstellen van een omgevingsvisie is ook een verplichting die uit de Omgevingswet voort komt. Voor 1 januari 2027 moet elke gemeente een omgevingsvisie hebben vastgesteld.

1.2 Hoe gaan we dat doen en wie betrekken we daar bij?

Het opstellen van de omgevingsvisie doen we in vier stappen. We verwachten de omgevingsvisie in 2026 in de raad vast te stellen. Voorliggend document is het resultaat van stap 2: de Koers op Hoofdpijnen.

Stap 1. De uitgangspositie

In de eerste stap is bepaald wat de belangrijkste kenmerken en opgaves van gemeente Beek zijn en waar we nu staan. Bij de opstelling van de strategische toekomstvisie Baek to the future (vastgesteld juni 2021) hebben onze inwoners aangegeven wat ze belangrijk vinden. Ook hebben we gekeken naar het huidige beleid van de gemeente, naar de bestaande situatie, naar ontwikkellocaties en actuele trends en ontwikkelingen.

We hebben onze belangrijkste kenmerken die we willen behouden (ons DNA) en de dingen waar we nu en in de komende jaren aan werken op een kaart gezet: de zogenoemde uitgangspuntenkaart. Deze kaart maakt onderscheid in sociaal kapitaal, natuurlijk kapitaal en economisch kapitaal. Dit is het fundament uit ‘Baek tot the future’ waar we verder op bouwen. We hebben ook onze belangrijkste opgaven in beeld gebracht. De grootste sleutelopgaven zijn al benoemd in de toekomstvisie, namelijk: “transformeren en vergroenen”. Daar is de gemeente in ieder geval mee aan de slag, maar er zijn nog meer opgaven. Deze hebben we geïnventariseerd met het ambtelijke team en onze ketenpartners. Hier komen de opgaven voor Beek uit die zijn samengebracht in de uitgangspositie (vastgesteld door het college op 3 juni 2025). De uitgangspositie is gepubliceerd op de website van de gemeente Beek.

Stap 2. Koers op hoofdpijnen

In de uitgangspositie staan onze belangrijkste opgaven. In stap 2 maken we keuzes. Dit is nodig omdat de meeste opgaven ruimte vragen. Soms kunnen we verschillende opgaven op dezelfde plek combineren, maar dat kan niet altijd. Dan moeten we kiezen. Dat doen we in deze stap, waarbij we verschillende doelgroepen betrekken. We maken een onderscheid in interne en externe doelgroepen. Interne doelgroepen zijn de ambtelijke organisatie en de gemeenteraad¹. Externe doelgroepen zijn de inwoners van Beek en verschillende belangenorganisaties.

Met alle doelgroepen bespreken we de keuzemogelijkheden aan de hand van stellingen. Iedereen krijgt op deze manier de mogelijkheid om mee te denken over de toekomst van de gemeente. De uitkomsten hiervan schrijven we op in een participatieverslag (bijlage 1). De gezamenlijke opbrengst vertalen we in deze Koers op Hoofdpijnen. Deze wordt vastgesteld door het college en ter informatie aan de raad gestuurd. Ook wordt de Koers op hoofdpijnen gepubliceerd op de website van de gemeente Beek.

¹ De ambtelijke organisatie heeft gereageerd vanuit ieders expertise op zijn of haar vakgebied. Raadsleden hebben vooral een individuele inbreng gehad. Er is geen sprake van een raadsstandpunt. Dat gebeurt pas bij de vaststelling van de omgevingsvisie. De inbreng van de ambtelijke organisatie en de gemeenteraad is onderdeel geweest van de integrale afweging die vervolgens heeft plaats gevonden en in deze Koers op hoofdpijnen is verwoord..

Stap 3. Richting een omgevingsvisie

Op basis van de Koers op Hoofdpijnen stellen we een ontwerp omgevingsvisie op. We gaan in op relevante thema's zoals wonen, duurzaamheid, natuur, landschap, werken, mobiliteit en sociale cohesie, die we integreren in de drie hoofdthema's sociaal kapitaal, natuurlijk kapitaal en economisch kapitaal (people, planet, prosperity). Ook werken we de uitgangspuntenkaart verder uit tot een definitieve visiekaart en geven we per gebied aan wat we willen bereiken (onze doelen). Ook denken we na hoe we dat met elkaar gaan doen, bijvoorbeeld door aan te geven hoe we omgaan met nieuwe initiatieven. Aan de hand van de visie kan worden bepaald of het initiatief kansrijk is. Het resultaat van stap 3 is de ontwerp-omgevingsvisie, die gereed is om ter inzage te leggen.

Stap 4. Vaststelling visie

In de laatste stap leggen we de ontwerp omgevingsvisie zes weken ter inzage. De vaststelling van de omgevingsvisie door de raad zal in 2026 plaatsvinden. Iedereen kan dan zijn mening geven over de visie door een zienswijze in te dienen. De gemeenteraad stelt uiteindelijk de omgevingsvisie vast. Daarbij wordt aangegeven of de raad het eens was met de ingediende zienswijzen en of de zienswijzen aanleiding geven om de visie aan te passen.

1.3 Wat staat er in deze notitie koers op hoofdpijnen?

In deze Koers op Hoofdpijnen geven we aan waar we naartoe willen. In hoofdstuk 2 staat het vertrekpunt: onze identiteit en onze rol in de regio, maar ook de ruimtelijke en sociale keuzes die al eerder gemaakt zijn. Die staan niet ter discussie. In hoofdstuk 3 is de Koers op Hoofdpijnen weergegeven die we verder gaan uitwerken in de (ontwerp-)omgevingsvisie. De koers is zowel themagericht als gebiedsgericht beschreven. In hoofdstuk 4 geven we een doorkijk naar de opbouw van de omgevingsvisie Beek.

2. VERTREKPUNT

2.1 Onze identiteit

Beek is een strategisch gelegen werk- én woongemeente in Zuid-Limburg. De gemeente heeft het beste van twee werelden en koestert haar 'stedelijke' kwaliteiten (voorzieningenniveau, bedrijven, vliegveld) en haar 'landelijke' kwaliteiten (dorpskernen met toegang tot natuur in het buitengebied). De gemeente telt 16.215 inwoners in 2025 en bestaat uit de kernen Beek, Spaubeek, Neerbeek, Groot- en Klein Genhout, Geverik en Kelmond.

Beek ligt tussen de economische clusters Chemelot en Aviation Valley (de luchthaven Maastricht Aachen Airport, bedrijventerrein Maastricht Aachen Airport en Techno Port Europe) en is aan noord- en westzijde gelegen tussen de A2 en de A76. Beek heeft twee treinstations; Beek-Elsoo en Spaubeek. Deze bereikbaarheid biedt kansen, maar de ligging brengt ook uitdagingen met zich mee ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkeling van Beek, met name voor de energietransitie (warmte, elektriciteit), mobiliteit (verkeersdruk i.r.t. langzaam verkeer), klimaatadaptatie (water, droogte, hitte) en de transformatie op het gebied van wonen.

De waardering van het voorzieningenniveau door de huidige inwoners is over de hele breedte hoog. Het besteedbaar inkomen in Beek ligt hoger dan gemiddeld in Limburg. En Beek biedt werkgelegenheid voor haar inwoners en voor inwoners van de regio.

De gemeente ligt aan het begin van het heuvelland dat bestaat uit overwegend agrarische gebieden op de plateaus en natuurgebieden en bossen op de hellingen van de beekdalen. Het kenmerkende landschap wordt afgewisseld met vele kleine bosjes en landschapselementen en holle wegen. Komend vanuit het noorden is Beek de poort naar het Heuvelland. Recreatie is kleinschalig met wandelaars en fietsers, die het Beekse landschap ontdekken. Daarnaast heeft het gebied een rijke historie met vele monumenten en historische boerderijen en verspreid liggende kleine kernen. Beek wordt wel het oudste dorp van Nederland genoemd, vanwege de prehistorische vondsten rond Geverik (Bandkeramiek).

2.2 Onze rol en kansen in de regio

Beek is een aantrekkelijke woon- en werkgemeente waar saamhorigheid centraal staat. De gemeenschap kenmerkt zich door een open- en gastvrije houding: iedereen is welkom en krijgt de kans om mee te doen, of het nu gaat om wonen, werken of deelnemen aan maatschappelijke activiteiten.

Beek vervult een belangrijke regionale functie in de Westelijke Mijnstreek, onder meer met een breed aanbod aan sportvoorzieningen, het overdekte winkelcentrum Makado en het centrum met meer specialistische winkels. Op lokaal niveau is het Asta cultuurcentrum van belang, maar de programmering trekt steeds meer bezoekers uit de regio. De aanwezigheid van deze voorzieningen zorgt ervoor dat inwoners dicht bij huis toegang hebben tot alles wat nodig is voor een gezonde en actieve leefstijl. Dit draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de gemeente Beek als (gezonde) woongemeente, met voorzieningen om de hoek.

In de gemeente liggen twee belangrijke regionale economische clusters: Aviation Valley en winkelcentrum Makado (gelegen op bedrijventerrein Beekerhoek). Deze clusters zorgen niet alleen voor werkgelegenheid, maar dragen ook bij aan de brede welvaart in de regio. Dit komt ook mede door de goede bereikbaarheid van de gemeente, vlak bij snelwegen en het spoor. Naast de twee economische clusters in de eigen gemeente grenst de gemeente aan Chemelot, een groot industrie-complex voor de chemische industrie. Dit biedt kansen op het gebied van werkgelegenheid, het gebruik van restwarmte of samenwerking rond duurzame ontwikkeling.

Met haar geografische ligging is de gemeente Beek de poort van het Heuvelland. Dit zorgt ervoor dat natuur op loop- en fietsafstand van de kernen ligt. Dit groene karakter biedt volop mogelijkheden voor recreatie en toerisme, al dan niet in

combinatie met duurzame landbouw. Bovendien is Beek trots op haar status als oudste dorp van Nederland, een unieke historische identiteit die kansen biedt voor het vergroten van de bekendheid, toerisme en werkgelegenheid.

2.3 Actueel beleid

Het opstellen van een omgevingsvisie gebeurt niet vanuit een blanco situatie. Er is veel actueel vastgesteld beleid, zowel van de gemeente Beek als van ketenpartners waar we rekening mee moeten houden. Dat staat niet ter discussie en nemen we als vertrekpunt voor de omgevingsvisie. Naast beleid hebben diverse partijen zoals Enexis, de Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) en de Natuur- en milieufederatie Limburg ons bouwstenen aangeleverd. In de visie nemen we de essentie op en verwijzen we daarnaar. Ook leggen we waar nodig nieuwe accenten als er opgaven op ons afkomen waar in het vastgestelde beleid nog geen antwoord op is gegeven. De omgevingsvisie zorgt voor samenhang en een integraal beeld tussen de verschillende thema's en beleidsvelden.

In 2021 hebben we onze Strategische Toekomstvisie, 'Baek to the future' vastgesteld, een belangrijke bouwsteen voor deze omgevingsvisie. Beek zet in op de versterking van het menselijke en sociale kapitaal van Beek (people), het natuurlijke kapitaal van Beek (planet) en het economische en woonkapitaal van Beek (prosperity). Deze thema's zijn uitgangspunt voor de omgevingsvisie.

In de gemeente Beek is sprake van een lichte groei in het aantal inwoners. Er zijn regionale afspraken gemaakt over het leveren van een bijdrage aan de woningbehoefte.

Voor het buitengebied en groen en natuur is recent beleid vastgesteld dat uitgangspunt is voor de omgevingsvisie. Ook zijn we onderdeel van de regio waarmee we afspraken maken over verschillende opgaven (zoals woningbouw en opwekken van duurzame energie en dergelijke).

De omgevingsvisie gaat ook over mensen. Bij de keuzes die we maken, richten we ons ook op het bieden van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het bevorderen van gezond (samen)leven. Iedereen kan meedoen en is welkom. En dat draagt bij aan een sterke en hechte gemeenschap.

3. KOERS OP HOOFDLIJNEN

3.1 De koers

In dit hoofdstuk wordt de koers, het strategische kompas, op hoofdlijnen weergegeven. We maken daarbij een onderscheid in thema's en gebieden. Sommige ambities hebben betrekking op een specifiek thema en gelden vaak gemeentebreed. Er zijn ook doelen en ambities die specifiek voor een bepaald gebied gelden. Zowel voor de thema's als de gebieden stellen we ons telkens drie vragen:

Waar hebben we mee te maken? → Wat speelt er? Wat is de (beleids)context?

Wat we willen bereiken? → Onze doelen en ambities

Hoe pakken we dat aan → Zicht op uitvoering van doelen en ambities

De beleidscontext komt voort uit onze eerdere inventarisatie van trends en ontwikkelingen, opgaven die spelen en beleid dat daar op ontwikkeld is. Dit hebben we samengevat in onze uitgangspositie. Vanuit de uitgangspositie hebben we de opgaven besproken in het participatietraject. Dat is input geweest voor de te maken keuzes die vervolgens weer invulling hebben gegeven aan onze doelen en ambities. Deze worden in deze Koers op Hoofdlijnen beknopt weergegeven.

3.2 Thematische koers

Thema indeling

In de omgevingsvisie worden drie overkoepelende thema's aangehouden: sociaal kapitaal, natuurlijk kapitaal en economisch kapitaal. De bijbehorende kaart is ook op deze manier opgebouwd. Deze thema's worden in samenhang behandeld. Dit houdt in dat er per thema verschillende sub-thema's aan bod komen. We houden de volgende indeling aan, waarbij overlap kan bestaan tussen de verschillende (sub)thema's:

1. Sociaal kapitaal

- a. Wonen
- b. Voorzieningen
- c. Gezondheid
- d. Gemeenschapszin

2. Natuurlijk kapitaal

- a. Natuur, landschap en water
- b. Energie
- c. Circulariteit
- d. Biodiversiteit
- e. Omgevingskwaliteit

3. Economisch kapitaal

- a. Werken
- b. Retail
- c. Mobiliteit en bereikbaarheid
- d. Toerisme

3.2.1 Sociaal kapitaal

Wat speelt er?

Saamhorigheid met een sterke sociale basis is een belangrijke kernkwaliteit van de gemeente Beek. Een actief verenigingsleven, een breed aanbod aan voorzieningen, gezamenlijke activiteiten en evenementen bevorderen de leefbaarheid in Beek. Bij een aantrekkelijke leefomgeving horen voldoende betaalbare woningen voor iedereen. Op dit moment blijven ouderen langer thuis wonen en dat belemmert de doorstroming op de woningmarkt. Dit komt onder andere doordat het aanbod van woningen voor ouderen beperkt is. De krapte in dit woonsegment wordt versterkt door de vergrijzing van de Beekse bevolking. Hierdoor hebben starters op de woningmarkt minder kans om een woning te kopen. Ook zij blijven daardoor langer thuis wonen.

Mensen worden steeds ouder en dat stelt eisen aan voorzieningen, zorg en mogelijkheden voor recreatie en ontspanning. Met name de bereikbaarheid van deze voorzieningen staat onder druk.

De gemeente staat voor belangrijke sociaal maatschappelijke uitdagingen. De vergrijzing draagt bij aan de toenemende vraag om zorg, hulpvragen worden complexer en overgewicht komt steeds vaker voor. Daarnaast worden mensen minder uitgedaagd tot bewegen en ander gezond gedrag. Ook zien we dat de maatschappij individualiseert en dat het verenigingsleven het steeds lastiger krijgt in haar voortbestaan. Eind 2024 heeft de gemeenteraad een nieuwe strategische visie voor het sociale domein vastgesteld. Kern van deze visie is dat de gemeente zich richt op bestaanszekerheid, kansengelijkheid en het bevorderen van gezond (samen)leven. Een sterke sociale basis in alle kernen van de gemeente is hierbij het vertrekpunt. Samen met maatschappelijke partners werkt de gemeente aan deze majeure opgaven, waarbij de inzet steeds meer is gericht op preventie. Hierdoor hebben de omgevingsvisie en de strategische visie belangrijke wisselwerkingen en onderlinge invloed. Gezondheid en leefomgeving zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een slimmer inrichting van de leefomgeving kan immers bijdragen aan het voorkomen van maatschappelijke problemen. Ruimtelijke keuzes kunnen sociale uitkomsten beïnvloeden.

Het is belangrijk dat mensen in Beek comfortabel in hun eigen huis kunnen leven en hun energierekening kunnen betalen. Het is daarom belangrijk dat een woning goed geïsoleerd is. Dit geeft extra wooncomfort. Tegelijkertijd is er minder energie nodig om de woning te verwarmen wat ook zorgt voor een lagere energierekening.

Wat willen we bereiken?

1. Betere woonkansen voor alle Beekenaren en in het bijzonder voor starters, ouderen en doorstromers.
Eén van de grootste uitdagingen voor het komende decennium is het in balans brengen van het woningaanbod en de woningvraag. Wij zetten in op de realisatie van tenminste 400 woningen tot 2031 verspreid over alle kernen van Beek.
2. Een toereikend en betaalbaar voorzieningenpakket.
Elke kern heeft een basisniveau aan voorzieningen, of voorzieningen zijn in aangrenzende kernen goed bereikbaar, bij voorkeur lopend of per fiets. Denk aan scholen, gemeenschapshuizen, zorg, sport en recreatie.
3. Vitale en gezonde inwoners.
We willen dat onze inwoners vitaal en gezond oud kunnen worden.
4. Een sterke sociale basis.
We willen de sociale basis van de gemeente in alle kernen versterken. Daarmee zorgen we ervoor dat alle mensen mee kunnen doen, zich ondersteund voelen en zelfredzaam zijn.
5. Een veilige woon- en werkomgeving.
Veiligheid heeft betrekking op verkeer, bedrijven, de samenleving (sociale veiligheid) en water. Wij hebben daar continue aandacht voor, zowel in de bestaande leefomgeving als bij nieuwe ontwikkelingen.

6. Een betaalbare energierekening en comfortabel wonen.

We willen dat iedereen in Beek zijn of haar energierekening kan betalen en bewoners comfortabel in hun woning kunnen wonen; warm in de winter en koel in de zomer.

Hoe pakken we dat aan?

1. Betere woonkansen voor alle Beekenaren en in het bijzonder voor starters, ouderen en doorstromers.

- *Het grootste deel van de woningen bouwen we in de grotere kernen, omdat daar de meeste voorzieningen al aanwezig zijn. Om de leefbaarheid in de kleinere kernen te behouden, houden we daar ook rekening met woningbouw. We hebben 10 tot 15 kansrijke woningbouwlocaties geprioriteerd en aangegeven op de visiekaart. Overige projecten sluiten wij niet uit maar achten wij minder kansrijk en hebben daarom een lagere prioriteit. Over het geheel van alle projecten zorgen wij voor de gewenste balans in verschillende woon- en betaalbaarheidssegmenten. Dit hebben we uitgewerkt in het programma Woningbouw gemeente Beek 2025-2032.*
- *Voor woningbouw zetten we ook in het transformeren van de bestaande gebouwen naar woningen. Dat kan gaan om gebouwen die nu een andere functies hebben (kantoor, gemeenschapshuis) en omgezet worden naar woningen, maar het kan ook gaan om sloop – nieuwbouw (gebiedstransformatie). Tegelijkertijd waken we er bij transformatie van voorzieningen voor dat hierdoor het niveau aan basisvoorzieningen niet wordt aangetast. In alle gevallen houden we rekening met de verkeerssituatie.*
- *Het is nodig om zowel woningen in de kern te bouwen (inbreiding) als buiten het bestaand bebouwd gebied, met name in de randen van de kernen. Inbreiding draagt bij aan efficiënt ruimtegebruik en kwaliteitsverbetering. Om tot voldoende woningen en het benodigde bouwtempo te komen, is uitbreiding aan de randen van de kernen eveneens nodig.*
- *Woningen bouwen (zowel in- als uitbreiding) doen we duurzaam en veilig, voldoende groen en opvang van water en met minimale overlast van verkeer.*
- *We hebben aandacht voor inwoners die lastig een geschikte woning kunnen vinden. Daarbij staan wij open voor het toepassen van nieuwe woonconcepten die aansluiten bij de behoefte van bewoners (denk bijvoorbeeld aan levensloopbestendige en/of moduleerbare woningen, woon-zorgconcepten, collectief particulier opdrachtgeverschap en dergelijke).*
- *We sorteren voor op het provinciaal leefbaarheidsfonds. Nieuwe ontwikkelingen dragen zo bij aan initiatieven die de leefbaarheid bevorderen.*

2. Een toereikend en betaalbaar voorzieningenpakket.

- *In beginsel komen er geen nieuwe voorzieningen bij. Wel voegen we functies samen en/of verbeteren we bestaande voorzieningen.*
- *We behouden de regionale functie van gemeente Beek voor winkels (het centrum en Makado/Centrum Beek) en sport (sportlandgoed De Haamen).*
- *Om efficiënt met gebouwen en onze ruimte om te gaan, streven we naar multifunctioneel gebruik van gebouwen en voorzieningen.*

3. Gezonde inwoners.

- *Om onze inwoners vitaal en gezond te houden, richten we de fysieke leefomgeving zo in, dat die optimaal uitnodigt om te bewegen en ontmoeten. Hiervoor zetten we in op:*
 - *vergroening in en rondom de kernen (uitnodiging tot bewegen, tegen hittestress en wateroverlast, ontmoetingsplekken);*
 - *een veilige infrastructuur die wandelen en fietsen bevorderen (goede wandel- en fietsroutes, beweegtuinen, fitnessroutes, rustplekken, drinkwatertappunten).*
 - *Beweegplekken specifiek gericht op de jeugd, zoals speelplekken, Mini Bike Park, Urban Dance Ground, Skatepark, Beweegboxen, Beweegbanken etc.*
- *We stimuleren een gezonde leefstijl ook door gezond eten te stimuleren, bijvoorbeeld door te voldoen aan de vraag naar volkstuinten, voedselbossen of dorpsgaarden.*

- *Sport is belangrijk voor de gezondheid. Sportlandgoed de Haamen blijft exclusief behouden voor sport of maatschappelijke functies voor de gezondheid.*
 - *Door de mobiliteitstransitie te stimuleren en meer wegen in te richten met een maximaal toegestane snelheid van 30 km/uur reduceren we verkeerslawaaï en bevorderen we een schone lucht. Ook bevordert dit de verkeersveiligheid en daarmee indirect ook de gezondheid van onze inwoners.*
4. Een sterke gemeenschapszin en een inclusieve gemeenschap.
- *We richten de openbare ruimte zo in dat die de individualisering tegengaat, bijvoorbeeld door het creëren van ontmoetingsplekken voor jong en oud.*
 - *Het actieve verenigingsleven en de daarbij behorende tradities willen we behouden. Deze zijn belangrijk voor de saamhorigheid in- en de identiteit van de gemeente. We zetten daarom actief in op het enthousiasmeren van bewoners voor vrijwilligerswerk en/of actief lidmaatschap van een vereniging. In fysieke zin dienen daarvoor voldoende faciliteiten voor verenigingen en vrijwilligers beschikbaar te zijn.*
 - *Wij faciliteren evenementen die gericht zijn op saamhorigheid. Daarvoor moet voldoende fysieke ruimte voor het organiseren van evenementen beschikbaar zijn. We zien erop toe dat evenementen eenvoudiger door vrijwilligers kunnen worden georganiseerd, door waar mogelijk de regelgeving daaromtrent te vereenvoudigen.*
 - *Onze openbare ruimte en (semi)openbare gebouwen moeten toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. We streven ernaar belemmeringen die worden ervaren op te heffen. Waar dat nodig is, komen toegankelijke openbare toiletten.*
 - *Het creëren van een toegankelijke samenleving voor alle Beekenaren betreft ook de arbeidsmarkt. Als gemeente willen we dit waar mogelijk stimuleren, in ieder geval als werkgever.*
5. Een veilige woon- en werkomgeving.
- *We richten de openbare ruimte zodanig in dat sociale veiligheid, verkeersveiligheid en waterveiligheid optimaal in het ontwerp geïntegreerd worden. Bij vergroening van de openbare ruimte wegen we nadrukkelijk het sociale veiligheidsaspect mee.*
6. Comfortabel wonen en betaalbare energierekening.
- *De gemeente Beek zorgt ervoor dat inwoners met minder financiële ruimte gebruik kunnen maken van subsidieregelingen voor verduurzamen van hun woning. Deze zijn te combineren met landelijke regelingen.*
 - *Daarnaast is het ook belangrijk dat alle inwoners op de hoogte zijn van de mogelijkheden omtrent isoleren en duurzaam verwarmen. Dit bereiken we door een goede communicatie-aanpak. Dit gebeurt door 'Goede Morgen': het regionale duurzaamheidshuis, de duurzaamheidsbus en de inzet van energicoaches.*

3.2.2 Natuurlijk kapitaal

Wat speelt er?

Ons natuurlijk kapitaal betreft natuur en landschap, maar ook ons streven naar een duurzame samenleving als het gaat om gebruik van duurzame energie, klimaatdoelen en circulariteit.

Het gegeven dat het overgrote deel van het buitengebied is gelegen binnen het beschermd Nationaal Landschap Zuid-Limburg zegt iets over de kwaliteit van het buitengebied en is essentieel voor de leefbaarheid van Beek. Ook speelt deze kwaliteit een belangrijke rol bij opgaves met betrekking tot klimaat en biodiversiteit. Het behoud van deze kwaliteiten is niet vanzelfsprekend. De biodiversiteit verliest aan kwaliteit, beheer en onderhoud van het landschap staat onder druk en de landbouw staat voor een belangrijke transitie gericht op een toekomstbestendige landbouw.

We willen energie besparen en de energie die we gebruiken zoveel mogelijk duurzaam opwekken. Dat laatste is lastiger voor een gemeente als Beek, vanwege de aanwezigheid van het vliegveld. Daardoor is grootschalige windenergie geen optie.

Ook de gevolgen van klimaatverandering zijn in de kernen en het Heuvelland duidelijk zichtbaar. Een grote opgave is om goed voorbereid te zijn tegen wateroverlast en deze zoveel mogelijk te beperken. Hittestress en droogte zijn fenomenen die de laatste jaren steeds vaker voorkomen. Maatregelen zijn nodig bij de bron; beheer op de plateaus en hellingen dragen bij aan het voorkomen/verminderen van erosie en wateroverlast beneden in de dalen.

Om toekomstbestendig te worden, zullen we ook slim met het gebruik van grondstoffen om moeten gaan. Hergebruik en recycling zijn belangrijke opgaven. Deze opgave speelt in vrijwel elke sector: bij huishoudens, in de landbouw, bij bedrijven en instellingen.

Wat willen we bereiken?

1. Een aantrekkelijke leefomgeving in de bebouwde kom.

Daarvoor moet de bebouwde omgeving schoon, heel en veilig zijn. Daarvoor willen we hittestress en wateroverlast zoveel mogelijk beperken en de biodiversiteit vergroten. Streven naar ruimtelijke kwaliteit en hoge duurzaamheidseisen helpen daarbij. Samen met voldoende groene ontmoetings- en beweegplekken maakt onze fysieke leefomgeving prettig voor onze inwoners.

2. Aantrekkelijk buitengebied.

Het buitengebied herbergt diverse functies. Natuurgebieden en landschapselementen geven kwaliteit aan het buitengebied. Die kwaliteiten koesteren we niet alleen maar willen we ook versterken. De landbouw is de grootste grondgebruiker. Naast voedselproducent vervult de landbouw een belangrijke functie in het beheer. Zonder landbouw geen aantrekkelijk buitengebied. We bieden boeren de ruimte om te blijven ondernemen en hun rol te pakken in de transitie van het landelijk gebied. Wij zetten in op een toekomstbestendige landbouw.

Het buitengebied speelt ook een rol bij het tegengaan van erosie en wateroverlast. Inrichting en beheer spelen hierbij een belangrijke rol. Het ontstaan van erosie en wateroverlast willen we bij de bron aanpakken.

3. Realistisch doorpakken op het vlak van duurzaamheid en energietransitie.

We streven de doelen van de regionale energiestrategie na, zonder dat dit ten koste gaat van ons fraaie landschap. We zetten in op energiebesparing en onderzoeken de mogelijkheden van een warmtenet. Ook zetten we in op de transitie van onze mobiliteit en streven we naar het beter benutten van de capaciteit van het elektriciteitsnet.

4. Droge voeten en natte natuur (en daarmee bijdragen aan onze langjarige drinkwatervoorraad).

Wij willen wateroverlast en lange periodes van droogte zoveel mogelijk beperken. Hiervoor is een (meer) natuurlijk watersysteem nodig. We hanteren daarom het principe van water en bodem sturend.

Hoe pakken we dat aan?

Schone en aantrekkelijke leefomgeving in de bebouwde kom en meer biodiversiteit.

- *Beperken van Hittestress en wateroverlast en vergroten van de biodiversiteit doen we door het vergroenen en 'ontstennen' van de openbare ruimte. Waar mogelijk kijken we naar slimme oplossingen, zoals het combineren van groen en parkeren. Soms betekent dat dat groen een grotere prioriteit krijgt dan (meer) parkeerruimte. Hiervoor hebben wij het groenstructuurplan opgesteld.*
- *Ook de mobiliteitstransitie (deelmobiliteit, elektrisch rijden, stimuleren openbaar vervoer en de fiets) draagt bij aan een aantrekkelijke woonomgeving. Door meer wegen in te richten op basis van een maximum snelheid van 30 km/uur, reduceren we verkeerslawaaï en bevorderen we een schone lucht.*
- *Bodem en water is sturend voor nieuwe ontwikkelingen binnen de bebouwde kom en aan de randen ervan. Dat betekent dat we regenwater zoveel als mogelijk in de bodem vasthouden. Daarvoor zijn we terughoudend met aanleg van verhardingen in de openbare ruimte en creëren we ruimte om water op te vangen in de beekdalen in de kernen. Daarvoor willen we de beken zoveel mogelijk ontkluizen. Ook stimuleren we inwoners om hun tuinen te vergroenen.*

Aantrekkelijk buitengebied.

- *We behouden het agrarische karakter van het landelijk gebied als belangrijkste economische activiteit in het buitengebied. Ontwikkeling van de landbouw blijft belangrijk voor het beheer van het landelijk gebied. Gezien de transitie van het landelijk gebied stimuleren wij toekomstbestendige landbouw (natuurinclusief, circulair).*
- *Naast landbouw als voedselproducent stimuleren wij ook verbrede landbouw; landbouw die zich mede richt op recreatie, natuur- en landschapsbeheer, zorg en dergelijke, waarmee ook het verdienmodel van boeren kan worden verbreed.*
- *Om de biodiversiteit te bevorderen, faciliteren we dat groengebieden met elkaar worden verbonden. Dit kan door de aanleg van landschapselementen. Landschapselementen kunnen goed gecombineerd worden met wandelroutes en hebben ook een functie om erosie en wateroverlast tegen te gaan.*
- *Het buitengebied is aantrekkelijk voor recreanten en toeristen. We investeren in recreatief medegebruik (ook in de zin van verbrede landbouw), zoals in voorzieningen voor wandelaars en fietsers. Voor grootschalige recreatie, zoals attractieparken of grootschalige verblijfsrecreatie is echter geen plaats. We koesteren de belangrijkste identiteitsdragers, zoals de historische linten, monumentale gebouwen en het landschap, zodat de beleving van het landelijk gebied wordt versterkt.*

Realistisch doorpakken op het vlak van duurzaamheid en energietransitie.

- *We zetten in op duurzame energie, met name zonne-energie op daken en multifunctioneel ruimtegebruik (denk bijvoorbeeld aan solar carports). De aansluitingen op de A2 en A76 zijn locaties waar we zonneparken willen faciliteren. Dit mag niet ten koste gaan van natuur en landschap. Waar mogelijk combineren we dit juist met het versterken van de biodiversiteit.*
- *Er wordt een warmteprogramma opgesteld dat gemeentebreed duidelijkheid schept over de lokale warmtetransitie en welke warmteoplossingen er zijn voor inwoners. De gemeente wordt in dit programma opgedeeld in verschillende gebieden en . De gemeente wordt in dit programma opgedeeld in verschillende gebieden en er zal worden samen met inwoners per gebied een aanpak voor de uitvoering worden van de warmtetransitie opgesteld.*
- *We reserveren ruimte voor de uitbreiding van het elektriciteitsnet, en de opslag van energie (batterijen). Om de beschikbare ruimte zo efficiënt mogelijk te gebruiken, werken we mee aan onderzoek naar Smart Energy Hubs en energiegemeenschappen.*
- *Er wordt een gemeente breed warmteprogramma opgesteld waarin de transitie naar het duurzaam verwarmen van de gebouwde omgeving vormgegeven wordt. Dit wordt vervolgens vertaald in gebiedsgerichte uitvoeringsplannen binnen de warmtetransitie. De ligging nabij Chemelot biedt kansen voor de aanleg van een warmtenet.*
- *Nieuwe woningen worden duurzaam gebouwd, denk aan natuurinclusief bouwen en nul op de meter woningen. Bij bestaande huizen willen we stappen zetten om deze beter te isoleren en energieopwekking te verduurzamen.*
- *We zetten in op de transitie van onze mobiliteit; verbetering van openbaar vervoer om zo het wegennet te ontlasten. Hiervoor is maatwerkvervoer mogelijk een oplossing. We stimuleren elektrisch vervoer door te voorzien van een adequaat oplaadnetwerk binnen de gemeente.*

Droge voeten en natte natuur.

- *Dit vergt maatregelen vanaf de bron tot in de kernen. Wateroverlast bij de bron aanpakken betekent dat bodembewerking op de plateaus en hellingen zodanig moet plaats vinden dat erosie zoveel mogelijk wordt tegengegaan en dat het water daar al zoveel mogelijk wordt vastgehouden. Grasland als grondgebruik, behoud van bestaande en aanleg van nieuwe landschapselementen en afspraken met agrariërs over grondbewerking kunnen daar aan bijdragen. Water langer vasthouden helpt ook bij voorkomen van droogte.*
- *We gaan door met het herstel van het natuurlijke verloop van beken. Wij passen onze (bouw)behoeftes aan, aan de natuurlijke loop van het water en niet andersom zoals dit de afgelopen eeuw veelal is gebeurd. Ook gaan we door met overkluizingen van beken ontmantelen om de beek weer zichtbaar te maken binnen de kernen.*
- *We bouwen niet in overstromingsgevoelige gebieden (inundatiegebied) zodat natuurlijke waterlopen niet worden verstoord.*
- *In de kom willen we 'ontstenen', bijvoorbeeld door het stimuleren van het vergroenen van tuinen.*

3.2.3 Economisch kapitaal

Wat speelt er?

Gemeente Beek is een economisch sterke gemeente. De ligging van Beek aan twee snelwegen, twee spoorlijnen en een luchthaven, zorgt ervoor dat we uitstekend bereikbaar zijn voor een grote variëteit aan bedrijven. Beek vervult op een aantal gebieden een bovenlokale functie. Denk aan de luchthaven maar ook aan winkelcentrum Makado dat voorziet in een regionale behoefte.

Ook qua vestigingsklimaat heeft Beek veel te bieden. Niet alleen een goede bereikbaarheid maar ook een prettig vestigingsklimaat met een aantrekkelijke woonomgeving.

Tegelijkertijd zijn er een aantal opgaven die om een antwoord vragen:

- Wij zijn goed bereikbaar voor gemotoriseerd verkeer. Niet alle kernen zijn evengoed bereikbaar met het openbaar vervoer. Dat geldt ook voor bedrijventerrein Aviation Valley. Ook zijn er nog enkele hiaten in fietsverbindingen en voorzieningen voor het parkeren van de fiets in het centrum van Beek kunnen beter.
- De fietsveiligheid is een aandachtspunt, met name voor de schoolroutes in heel Beek.
- De grote vraag naar energie levert steeds vaker problemen op in het elektriciteitsnetwerk (netcongestie). De verwachting is dat dit in de toekomst een steeds urgenter thema wordt, zeker bij nieuwe bedrijven of bij bedrijven die om een zwaardere aansluiting vragen.
- We moeten nog een grote slag maken naar verdere verduurzaming van bedrijven in het algemeen en revitalisering van bedrijventerrein Beekerhoek in het bijzonder.
- Ondanks dat er momenteel geen tekort aan bedrijfsterrein is, blijft de beschikbare bedrijfsruimte schaars, met name voor bedrijven in de hogere bedrijfscategorieën (3 en hoger). Tegelijkertijd komt er soms (langdurige) leegstand van sommige (bedrijfs)panden voor. Belangrijk is dat de juiste categorieën bedrijven op de juiste plekken landen.
- De toekomst van de luchthaven blijft onzeker. Hoe gaan we daarmee om?

Wat willen we bereiken?

1. Een economisch gezonde, aantrekkelijke en welvarende gemeente voor al onze inwoners en ondernemers. Met voldoende werkgelegenheid, ruimte voor ondernemerschap en met oog voor de toekomst. Ook willen we onze sterke retailpositie in de regio behouden.
2. Goede verkeersveilige bereikbaarheid in balans met de leefbaarheid waarbij we, naast inzet op voldoende autobereikbaarheid, meer inzetten op ruimte voor duurzame modaliteiten en de daarvoor benodigde voorzieningen.
3. Meer bekendheid met het toeristisch-recreatieve aanbod van onze gemeente.

Hoe pakken we dat aan?

Een economisch gezonde en welvarende gemeente voor al onze inwoners en ondernemers.

- *We willen blijven profiteren van onze ligging aan het kruispunt van infrastructuur in Zuid-Limburg. We willen de bedrijvigheid en het ondernemersklimaat en daarmee de regionale economie stimuleren.*
- *In de westelijke mijnstreek vangen we toekomstige vraag op binnen de huidige capaciteit. Daarom zijn nieuwe bedrijventerreinen niet nodig. Op een aantal bedrijventerreinen in de regio kan wel een kwaliteits- en optimaliseringsslag worden gemaakt. We streven naar toekomstbestendigheid van onze bedrijventerreinen door verdere verduurzaming en vergroening. We richten ons op duurzame nieuwe bedrijven die de lokale werkgelegenheid stimuleren. De bereikbaarheid en verkeersveiligheid van Maastricht Aachen Airport (A2 zone – Vliegveldweg) moet worden verbeterd.*

- *We ondersteunen de uitbreiding van het elektriciteitsnet en het beter benutten van de huidige capaciteit. Hierdoor voorzien we ondernemers in Beek, zowel nu als in de toekomst, van (duurzame)energie. Daarvoor is het nodig om de mogelijkheid tot een Smart Energy Hub² op onze bedrijventerreinen te onderzoeken.*
- *We voorkomen leegstand in onze kernen en gaan verloedering tegen. Voor (voormalige) voorzieningen die lang leegstaan onderzoeken we de mogelijkheid tot transformeren naar woningen.*
- *De luchthaven werkt de komende jaren aan een nieuwe groeistrategie. Wij hebben een positieve grondhouding tegenover nieuwe ontwikkelingen die de positie van de luchthaven behouden en versterken met oog voor de leefbaarheid en veiligheid.*
- *Beek is het oudste dorp van Nederland en markeert het begin van het heuvelland. Dit biedt kansen voor (kleinschalige) recreatie en toerisme die we willen benutten. Voor grootschalig toerisme is in Beek geen plaats.*
- *We bouwen voort op onze bestaande succesnummers zoals het regionale winkelcentrum Makado en versterken het centrum van Beek met ruimte voor kwalitatieve ontwikkelingen. Denk aan de gebiedsontwikkeling Centrum Beek dat de verblijfskwaliteit van de openbare ruimte moet vergroten.*

Goede verkeersveilige bereikbaarheid

- *We stimuleren binnen onze mogelijkheden het gebruik van het openbaar vervoer door de mogelijkheden van de combinatie tussen eigen vervoer (fiets/auto) en OV (trein) te faciliteren. Ook faciliteren we mogelijkheden voor fiets- en autoparkeren, laadinfrastructuur voor elektrische auto's en -fietsen, routing en stimuleren van deelauto's.*
- *Over het optimaliseren van het OV-netwerk blijven we in gesprek met onze partners.*
- *De OV-hub station Beek-Elsloo biedt kansen voor een integrale herontwikkeling. We onderzoeken de kansen voor dit gebied.*
- *We blijven ons inzetten voor de verkeersveiligheid van fietsers en voetgangers.*

We onderzoeken hoe we het toeristisch-recreatieve aanbod van onze gemeente beter op de kaart kunnen zetten.

- *Ons fraaie maar ook kwetsbare landschap is niet gebaad bij grootschalige ingrepen. Kleinschalige recreatie kan mogelijk wel een bijdrage leveren aan onze economie en daarmee aan de leefbaarheid van vooral kleine kernen. Dit willen we nader onderzoeken.*
- *De recreatieve routestructuren voor wandelaars en fietsers zijn over het algemeen op orde. Initiatieven als de Knopenroute zijn succesvol en blijven we faciliteren. Er kan nog wel een verbeterslag worden gemaakt voor de bijbehorende voorzieningen (fietslaadpunten, horeca, e.d.).*
- *We gaan invulling geven aan de ambities zoals geformuleerd in de Visie Vrijtijdseconomie: Bestemming Zuid-Limburg 2030, die is opgesteld in samenspraak met de 16 Zuid-Limburgse gemeenten.*

3.3 Per deelgebied

Voor de gebiedsindeling onderscheiden we vier hoofdcategorieën die weer zijn onderverdeeld in sub-gebieden. Deze zijn op de kaart zichtbaar gemaakt. Het betreft:

1. Woongebieden
 - a. Stedelijke kern
 - b. Landelijke kern
 - c. Centrum Beek
 - d. Uitbreidingslocaties
 - e. Sportlandgoed de Haamen

² Een Smart Energie Hub is een lokale samenwerking tussen gebruikers en producenten van energie. Energieopwek, -transport, -opslag, -conversie, en -verbruik wordt binnen een SEH lokaal afgestemd. Het gaat dan niet exclusief over elektriciteit, een SEH bevat vaak een veelvoud aan collectieve oplossingen, zoals bijvoorbeeld het afstemmen van warmte en/of duurzame gassen.

-
2. Werkgebieden
 - a. Beekerhoek – bedrijven
 - b. Beekerhoek - Makado
 - c. Aviation Valley - Techno Port Europe en Businesspark Aviation Valley
 - d. Aviation Valley - Maastricht Aachen Airport
 3. Buitengebied
 - a. Agrarisch gebied
 - b. Natuurgebied
 4. Transformatiegebied
 - a. Mondial en omgeving
 - b. Beton Fabriek

De koers per deelgebied wordt ook beschreven aan de hand van de volgende drie vragen:

1. Wat speelt er?
2. Wat willen we bereiken?
3. Hoe pakken we dat aan?

3.3.1 Woongebieden

STEDELIJKE KERN

Wat speelt er?

Onze stedelijke kernen zijn Beek en Neerbeek. Het stedelijke karakter van deze kernen wordt bepaald door het voorzieningenaanbod, de hogere woningdichtheden en de bereikbaarheid. In deze kernen komt bebouwing voor die niet meer functioneel is en in aanmerking komt voor transformatie. Ook komen lege plekken voor die nog kunnen worden ingevuld. In deze kernen vindt meer reuring plaats, is ruimte voor evenementen en ze zijn beter ontsloten op het openbaarvervoer.

De omvang van het openbaar vervoer is niet zodanig dat dit een alternatief is voor de auto. Voldoende ruimte voor parkeren is een aandachtspunt.

De stedelijke kernen zijn onvoldoende voorbereid op een toenemende wateroverlast als gevolg van klimaatverandering. Aanpassen van het watersysteem en meer vergroenen zijn belangrijke opgaven.

Wat willen we bereiken?

- Leefbare en vitale stedelijke kernen met voldoende woningen en (bereikbare) voorzieningen die passen bij de behoefte.
- Goede benutting van de schaarse ruimte; dit vraagt om efficiënt en zo mogelijk meervoudig ruimtegebruik.
- Duurzame en klimaatbestendige stedelijke kernen.
- Behoud van identiteit van onze stedelijke kernen.

Hoe pakken we dat aan?

Om onze ruimte efficiënt te benutten, speelt inbreiding een belangrijke rol. Dit kan door transformatie van gebouwen die hun (vaak maatschappelijke) functie hebben verloren naar woningbouw. Daarnaast vullen we lege plekken binnen de stedelijke kernen op waar dat kan. Dat doen we niet op plekken die wateroverlast versterken. Bij inbreiding willen we zoveel mogelijk zorg dragen voor:

- adequate- en veilige langzaamverkeersvoorzieningen;
- een goede bereikbaarheid met openbaar vervoer;
- een goede groen/blauwe invulling en de hoeveelheid verharding te beperken;
- zoveel mogelijk bouwen met duurzame materialen.

Naast een groenblauwe invulling van inbreidingslocaties, willen we de stedelijke kernen in zijn geheel vergroenen en de waterstructuren weer zichtbaar maken, om zo beter bestand te zijn tegen hittestress en wateroverlast. Om die laatste reden willen we ontstenen waar dat kan. Hierin volgen we het groenstructuurplan, waarin dergelijke inrichtingsprincipes verder zijn uitgewerkt.

Met een groenere inrichting zorgen we er ook voor dat de openbare ruimte meer uitnodigt tot bewegen en ontmoeten.

Bij nieuwe initiatieven houden we rekening de identiteit van de plek. Dat betekent dat we historische linten en monumentale gebouwen behouden. We passen de Beekse maat (maximaal vier bouwlagen, waarvan de bovenste laag in de vorm van een setback) toe, tenzij hoger bouwen goed past in de omgeving. Door beeklopen beter zichtbaar te maken in de kernen, draagt dit eveneens bij aan onze identiteit.

LANDELIJKE KERN

Wat speelt er?

Onze landelijke kernen zijn Spaubeek, Geverik, Kelmond, Groot- en Klein Genhout. Spaubeek en Genhout hebben enkele basisvoorzieningen, Geverik en Kelmond hebben die vrijwel niet. Voor grotere voorzieningen moet uitgeweken worden naar één van de stedelijke kernen. Daarnaast karakteriseren deze kernen zich door rust, een sterke sociale samenhang en lage bebouwingsdichtheden. Op Spaubeek na zijn de kernen slecht bereikbaar met het openbaar vervoer.

Een kwaliteitsslag van de openbare ruimte is op zijn plaats. De infrastructuur is op een aantal plekken aan herinrichting toe. Voor met name Spaubeek geldt dat deze kern onvoldoende is voorbereid op een toenemende wateroverlast als gevolg van klimaatverandering. Aanpassen van het watersysteem en meer vergroenen zijn daarom net als in de stedelijke kernen, belangrijke opgaven.

Wat willen we bereiken?

Leefbare en vitale landelijke kernen met een sterke identiteit, die duurzaam en klimaatbestendig zijn met een bij de kernen passende inrichtingskwaliteit van de openbare ruimte.

Hoe pakken we dat aan?

- (Beperkte) woningbouw faciliteren we door transformatiegebieden (zie 3.3.4.) en inbreidingslocaties. Hiermee geven we een impuls aan het behoud van de aanwezige voorzieningen.
- De bestaande woningbouwvoorraad willen we verduurzamen (isoleren).
- Duurzame inrichting van de openbare ruimte met materialen en uitstraling die bij de identiteit van deze kernen passen.
- Mogelijkheden bieden voor kleinschalige ontwikkelingen voor recreatie, toerisme en/of horeca.
- Behoud van historische linten en monumentale gebouwen.
- Ruimte voor wateropvang en een groenere inrichting.

CENTRUM BEEK

Wat speelt er?

We zijn trots op het centrum van Beek. Het centrum is vitaal door de speciaalzaken, de horeca, voorzieningen voor cultuur en ontspanning en zorgvoorzieningen. Er is nauwelijks leegstand. Hierdoor is het centrum aantrekkelijk en concurrerend, mede door de historische bebouwing. In het centrum van Beek kan gratis geparkeerd worden. Dat brengt uitdagingen met zich mee voor de ruimteverdeling, autoafhankelijkheid en ruimte voor de fiets.

Een andere uitdaging voor het centrum is om toekomstbestendig te worden. Met name het oudste deel van het centrum (markt en directe omgeving) is aan een opwaardering toe (met name rioolvoorzieningen).

Wat willen we bereiken?

- Behoud en versterking van ons vitale en aantrekkelijke centrum.
- Een toekomstbestendig centrum (zowel economisch, sociaal maatschappelijk als duurzaamheid en klimaat).

Hoe pakken we dat aan?

- Ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor retail, horeca en andere functies die de vitaliteit, kwaliteit en aantrekkingskracht van het centrum versterken.
- We willen waar mogelijk sturen op een passend winkelaanbod en kwalitatieve ontwikkelingen aanjagen.
- We willen de beweging richting een toekomstbestendig centrum inzetten, waar ruimte voor ontmoeting, groen, recreatie en cultuurelementen hand in hand gaan met parkeer- en fietsvoorzieningen. De Gebiedsontwikkeling Centrum Beek en het groenstructuurplan geven daar verdere uitwerking aan.

UITBREIDINGSLOCATIES

Wat speelt er?

Beek draagt bij aan de landelijke woningbouwopgave. Deze opgave concentreert zich op het bouwen van woningen in bestaande kernen door middel van transformaties en het bouwen op inbreidingslocatie. Dit biedt echter onvoldoende ruimte voor de totale woningbouwopgave. Daarom wordt er ook gekeken naar uitbreidingslocaties langs de randen van de kernen.

Wat willen we bereiken?

- Leefbare en vitale kernen met voldoende woningen die passen bij de behoefte.
- Een duurzame en klimaatbestendige toevoeging van woningen.

Hoe pakken we dat aan?

- De potentiële uitbreidingslocaties zijn op de kaart weergegeven. De verdere uitvoerbaarheid van deze locaties moet nader worden onderzocht.
- We zetten in op duurzaam, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen.
- We combineren verschillende opgaves in de uitbreidingslocaties. Denk aan opgaven met betrekking tot water, biodiversiteit, langzaam verkeer en bereikbaarheid en sociaal maatschappelijke opgaven (ontmoetingsplekken, groene inrichting die uitnodigt tot bewegen, e.d.).
- Nieuwe initiatieven worden goed afgestemd op hun omgeving. Dit betreft zowel de kern als het buitengebied.
- Auto parkeren wordt opgelost op eigen terrein om de druk op de openbare ruimte niet verder te laten toenemen.

SPORTLANDGOED DE HAAMEN

Wat speelt er?

We beschikken over een uniek sportlandgoed waar verschillende sportaccommodaties en aanverwante voorzieningen op één plek geconcentreerd zijn. Het sportlandgoed De Haamen is van regionale betekenis, onder andere door het brede sportaanbod voor mensen met een beperking. Daarnaast wordt in dit gebied het Integraal Kindcentrum Baeks Kompas gerealiseerd, waarmee de verbinding tussen sport, onderwijs en gezondheid verder wordt versterkt.

Wat willen we bereiken?

- Een goede gezondheid voor alle inwoners van Beek.
- Behoud en versterking van het sportlandgoed.

Hoe pakken we dat aan?

We staan alleen nieuwe functies toe op sportlandgoed De Haamen die direct verband houden met sport en gezondheid.

3.3.2 Werkgebieden

BEEKERHOEK – BEDRIJVEN

Wat speelt er?

Bedrijventerrein Beekerhoek ligt aan de rand van Beek, vlak bij het treinstation en direct aan de snelwegen A2 en A76. Op het bedrijventerrein zit een breed scala aan sectoren, van productie- en handelsbedrijven tot (interieur)bouwspecialisten.

Het terrein kenmerkt zich door een aaneenschakeling van loodsen gebouwd in verschillende fases. Het oudste deel is in de jaren '70 en '80 gebouwd, het nieuwste deel begin van de 21^e eeuw. Dat betekent dat delen van het terrein verouderd zijn.

Wat willen we bereiken?

- Behouden en ontwikkelen van een toekomstbestendig bedrijventerrein.
- Een toekomstbestendige inrichting van de openbare ruimte.
- Efficiënt ruimtegebruik.
- Een betere bereikbaarheid.

Hoe pakken we dat aan?

- Revitalisatie van het terrein die leidt tot een modernere en groenere uitstraling.
- Door slim en efficiënt ruimtegebruik zijn er mogelijkheden voor verdunning van het bedrijventerrein en daarmee meer ruimte voor groen.
- Verdere verduurzaming zou met bijvoorbeeld een Smart Energie Hub een impuls kunnen krijgen.

BEEKERHOEK - MAKADO

Wat speelt er?

Midden op het terrein van Beekerhoek ligt winkelcentrum Makado, het grootste overdekte winkelcentrum van de provincie, dat jaarlijks zo'n vier miljoen bezoekers trekt. Dit (boven)regionale koopcentrum huisvest veel grote winkels en winkelketens. De Makado is geen concurrent van het centrum van Beek. Beide winkelgebieden bedienen een andere doelgroep en kunnen goed naast elkaar bestaan.

Het winkelcentrum is goed bereikbaar per auto en parkeren is gratis en kan voor de deur. De bereikbaarheid voor langzaam verkeer behoeft aandacht. Ook qua verkeersveiligheid is er een update nodig van de omliggende wegen.

De gemeente is geen eigenaar van het gebied. Ambities van de gemeente voor dit gebied zullen in goed overleg met de exploitant/eigenaar van het gebied opgepakt moeten worden.

Wat willen we bereiken?

- Behoud en versterking van het winkelcentrum en diens regionale functie.
- Een toekomstbestendig winkelcentrum dat voor alle modaliteiten goed bereikbaar is.

Hoe pakken we dat aan?

- We moedigen ontwikkelingen aan die gericht zijn op verder toekomstbestendig maken van het winkelcentrum.
- Door slim om te gaan met de ruimte kunnen we verschillende opgaves combineren. Hierbij wordt gedacht aan:
 - vergroenen;
 - voorzien in voldoende laadfaciliteiten voor elektrisch rijden;
 - het opwekken van duurzame energie (boven de parkeervakken);
 - meer ruimte bieden aan fietsers waardoor er ruimte ontstaat voor een modal shift.

Waar nodig en waar kansen zich voordoen, nemen we deze opgaven samen met de exploitant/eigenaar ter hand.

AVIATION VALLEY: TECHNO PORT EUROPE EN BUSINESSPARK AVIATION VALLEY

Wat speelt er?

Deze bedrijventerreinen zijn onderdeel van Aviation Valley en liggen direct aan de snelweg A2 en tegen het vliegveld Maastricht Aachen Airport aan, waardoor dit gebied uitstekend bereikbaar is met de auto en door de lucht. Op Aviation Valley zijn vooral veel (middel)grote en internationale bedrijven gevestigd, met een focus op logistiek, luchtvaartdiensten, hoogwaardige industrie en zakelijke dienstverlening. Op de terreinen is (beperkte) ruimte voor nieuwe economische activiteiten. Belangrijke opgaven voor Aviation Valley zijn:

- de beperkte bereikbaarheid per openbaar vervoer;
- de steeds schaarser wordende ruimte op het stroomnet, onder meer van belang voor het laden elektrische auto's.

Wat willen we bereiken?

- Behoud en ontwikkeling van het bedrijventerrein.
- Een duurzaam, klimaatbestendig en goed bereikbaar bedrijventerrein.
- Beperken van overlast van het bedrijventerrein naar de woonomgeving.

Hoe pakken we dat aan?

Deze bedrijventerreinen willen we verder ontwikkelen binnen de bestaande grenzen. Tegelijkertijd is de leefbaarheid van de omliggende kernen belangrijk. Nieuwe economische activiteiten mogen niet ten koste gaan van de leefbaarheid daar. Bij het ontwikkelen van deze bedrijventerreinen zijn het toekomstbestendig maken van deze terreinen belangrijke opgaves. Dit kan onder meer plaats vinden door meer laadinfrastructuur voor elektrische auto's te realiseren en het faciliteren van een Smart Energie Hub. Om bedrijventerreinen ook klimaatbestendig te krijgen, moet 25% van het perceel groen worden ingericht. Dit geldt voor bestaande en nieuwe bedrijven op bestaande bedrijventerreinen.

AVIATION VALLEY - MAASTRICHT AACHEN AIRPORT

Wat speelt er?

De luchthaven Maastricht Aachen Airport speelt een belangrijke rol in de gemeente Beek. De luchthaven neemt fysiek veel ruimte in en biedt onze gemeente economische kansen. Tegelijkertijd zorgt het vliegverkeer voor overlast voor omwonenden. De invloed van de gemeente op het vliegveld is beperkt.

Wat willen we bereiken?

- Een luchthaven met een toekomstbestendige bedrijfsvoering.
- Een luchthaven die koploper is op het gebied van elektrisch vliegen.
- Een luchthaven die zo min mogelijk overlast veroorzaakt voor omwonenden.

Hoe pakken we dat aan?

- Omdat de gemeente een beperkte invloed heeft op de luchthaven, faciliteren en ondersteunen wij ontwikkelingen die bijdragen aan bovengenoemde doelen.
- We nemen een flexibele houding aan ten opzichte van nieuwe ontwikkelingen rond de luchthaven. Wel blijft het zoveel mogelijk beperken van overlast voor onze burgers telkens het uitgangspunt.
- Verbeteren van de bereikbaarheid van en verkeersveiligheid op de luchthaven.

3.3.3 Buitengebied

AGRARISCH GEBIED

Wat speelt er?

Gemeente Beek heeft een agrarische sector die mede bepalend is hoe het landschap in de gemeente eruit ziet.

De sector in zijn huidige (economische) vorm staat onder druk. De landbouw moet verder verduurzamen en er spelen grote opgaves op gebied van natuur, klimaat en biodiversiteit. Deze opgaves vragen om ruimte en nieuwe verdien modellen. Specifieke opgave betreft het voorkomen van wateroverlast vanaf het plateau en de hellingen. Het grondgebruik (grasland als grondgebruik leidt tot minder erosie en wateroverlast dan akkerbouw) en grondbewerking (ploegen dwars op de helling leidt tot minder erosie en wateroverlast dan ploegen in de hellingrichting) hebben een relatie met wateroverlast in de dalen.

Het fraaie heuvellandschap, dat valt binnen het beschermd nationaal landschap Zuid-Limburg, draagt in sterke mate bij aan de aantrekkelijke leefomgeving van Beek. Recreatief medegebruik speelt een grote rol en draagt in potentie bij aan de economie van Beek.

Wat willen we bereiken?

- Behoud en versterking van de kernkwaliteiten van ons fraaie landschap;
- Een toekomstbestendige landbouw;
- Tegengaan van erosie en wateroverlast;
- Het gebied aantrekkelijk houden voor (extensief) recreatief medegebruik.

Hoe pakken we dat aan?

Er vindt langzaam maar zeker een transitie plaats in het buitengebied. Daarin zoeken we ruimte voor landbouw, natuur en landschap, biodiversiteit, klimaat en recreatief medegebruik. Het landschap is de basis voor alle functies. Transitie vindt plaats binnen de randvoorwaarden van behoud en versterking van de kenmerken van ons landschap. Het combineren van opgaves betekent ook opzoek gaan naar nieuwe verdienmodellen. We doen daarom het volgende:

- Om ons landschap te behouden en te versterken, zijn we terughoudend met nieuwe bebouwing buiten de kernen.
- Faciliteren en aanleggen van landschapselementen (zoals graften, hagen en hoogstamboomgaarden) die ons landschap versterken en erosie en wateroverlast kunnen beperken.
- Ontwikkelingen op agrarische bedrijven die bijdragen aan de transitie van het landelijk gebied en een toekomstbestendige landbouw (planologisch) faciliteren.
- Als het nodig is het grondgebruik aan te passen om wateroverlast te beperken, nemen we regels op in ons omgevingsplan.
- Leefbaarheid bevorderen door kleinschalige ontwikkelingen voor recreatie, toerisme en/of horeca mogelijk te maken.
- Behoud en ontwikkeling van het wandel- en fietspadennetwerk.

NATUURGEBIED

Wat speelt er?

In de gemeente Beek hebben we meerdere natuurgebieden. Deze gebieden zijn onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland. Het zijn kleinere afgebakende gebieden in het buitengebied. Daarnaast komt aan de rand van de kernen ook waardevolle natuur voor, zoals in het Kelmonderbos en het Spaubekerbos.

Wat willen we bereiken?

- Bestaande natuurgebieden willen we behouden, koesteren en waar mogelijk met elkaar verbinden.
- Versterken van de biodiversiteit.

Hoe pakken we dat aan?

- Verbinden van natuurgebieden en andere groenstructuren.
- Het vergroenen van Beek om meer CO₂ op te kunnen nemen. Het omgevingsbeleidsplan Klimaat en energie heeft zich ten doel gesteld om in 2030 20 procent meer oppervlakte aan natuur in de gemeente te hebben ten opzichte van het groenareaal van 2022.
- Het Limburgs natuurprogramma 2023-2030 stelt zich ten doel het in stand houden en waar mogelijk versterken van de biodiversiteit. Vanuit het groenstructuurplan sturen we op het behoud en de versterking van ons groen en onze natuur.
- We beschermen onze monumentale en waardevolle bomen.

3.3.4 Transformatiegebied

MONDIAL EN OMGEVING

Wat speelt er?

Voor transformatiegebieden staat vast dat deze gaan veranderen, maar er is nog geen programma vastgelegd. Het stationgebied Beek-Elsloo heeft recent een kwaliteitsimpuls gehad. Tegelijkertijd biedt het terrein van de Mondial (en de directe omgeving) kansen voor de gemeente, het bedrijfsleven en/of onze inwoners. Het gebied rondom Mondial heeft een kwaliteitsimpuls nodig.

Wat willen we bereiken?

- Een kwaliteitsverbetering voor het gebied rondom Mondial.
- Invulling van de beschikbare ruimte voor werken en voorzieningen.
- Geschikt ketenvervoer.

Hoe pakken we dat aan?

- Mogelijkheden onderzoeken voor transformatie naar een werklocatie in combinatie met een hoogwaardige OV-verbinding.
- Zorgen voor goede aansluiting van modaliteiten voor en na het gebruik van openbaar vervoer.

DE BETONFABRIEK

Wat speelt er?

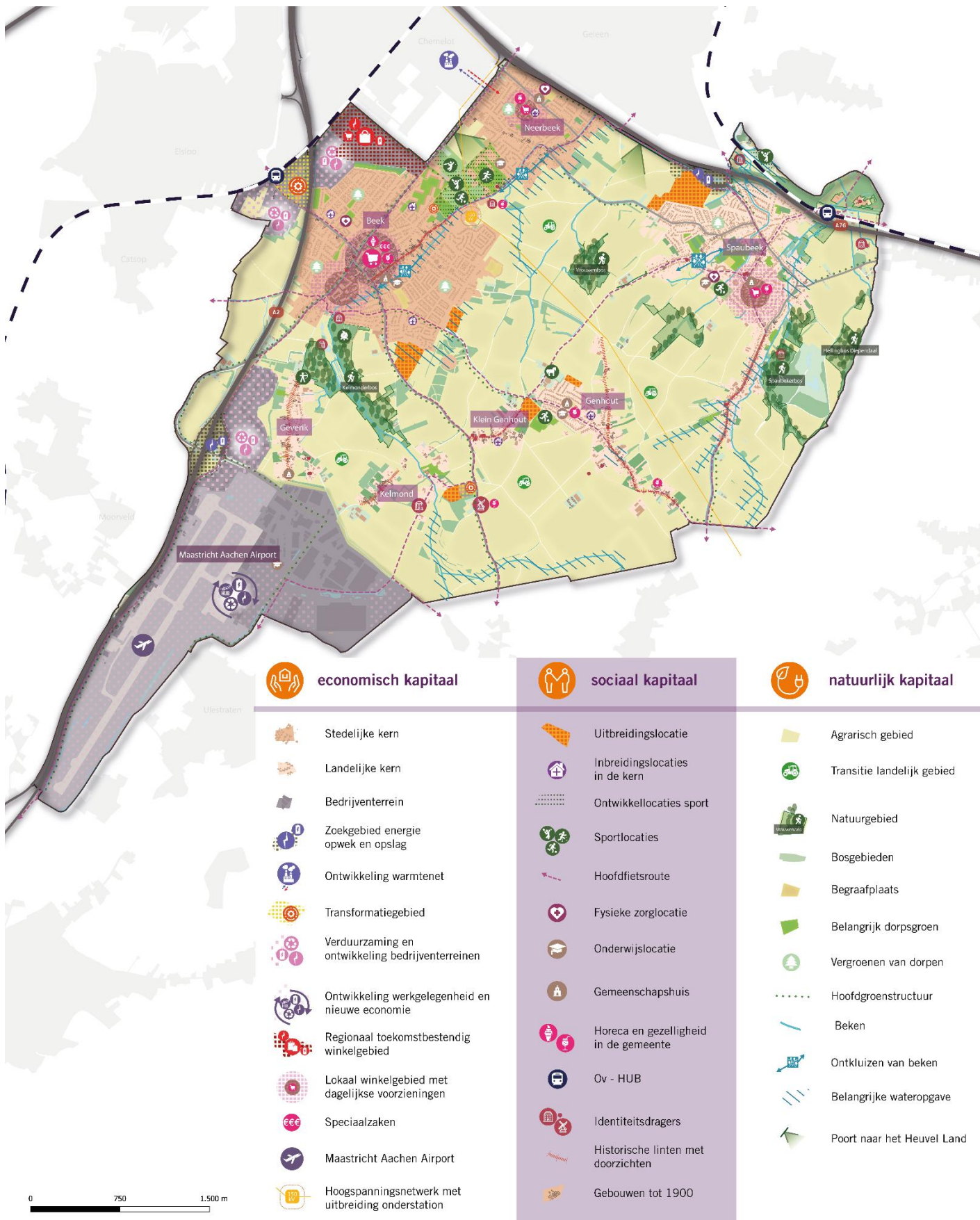
De voormalig Betonfabriek in Kelmond is aangemerkt als transformatiegebied. Het perceel wordt al jaren niet meer gebruikt volgens het omgevingsplan en diverse herontwikkelingsplannen zijn niet doorgezet. De gemeente wil in principe medewerking verlenen aan een deel woningbouw, maar ook een deel natuurherstel en -ontwikkeling.

Wat willen we bereiken?

We willen een toekomstbestendige invulling voor het terrein van de Betonfabriek, bij voorkeur met een deel woningbouw. Daarnaast zijn natuurontwikkeling en voorkomen van wateroverlast belangrijke opgaven.

Hoe pakken we dat aan?

We stellen een programma van eisen vast waar een toekomstig programma aan moet voldoen. Zo moet transformatie van de Betonfabriek aansluiten bij de schaal van de directe omgeving en de kwaliteiten van natuur, landschap en cultuurhistorie. Het programma zou een mix van wonen in combinatie met een nieuwe functie(s) kunnen zijn.

4. VOORUITBLIK ONTWERP OMGEVINGSVISIE

Na vaststelling van de Koers op Hoofdpijnen wordt het document verder uitgewerkt tot een concept omgevingsvisie. Wij stellen een volgende hoofdstukindeling voor de omgevingsvisie voor:

1. Inleiding.
 - a. Aanleiding, wettelijke context 'wat is een omgevingsvisie', doorlopen proces en leeswijzer.
2. Identiteit en opgaven van Beek.
 - a. Wat voor een gemeente was en is Beek. Met als uitgangspunt de kwaliteiten, die de identiteit en kernwaarden van Beek vormen.
 - b. De opgaven waar de gemeente voor staat.
3. De koers van Beek.
 - a. Vooruitkijkend naar de toekomst tot 2040: wat voor een gemeente wil Beek zijn?
 - b. Deze koers wordt verder uitgewerkt per thema en deelgebied.
 - c. Omgevingsvisiekaart.
4. Uitwerking per thema en deelgebied.
 - a. De drie thema's (sociaal kapitaal, natuurlijk kapitaal en economisch kapitaal) worden behandeld. Integraal worden de gecombineerde opgaven en ambities benoemd.
 - b. Hierna worden de opgaven en ambities benoemd per deelgebied.
 - c. Ter verduidelijking kunnen thema- of gebiedskaarten worden toegevoegd.
5. Uitvoeringsparagraaf.
 - d. Uitwerking hoe we de ambities vorm willen geven en hoe wordt omgegaan met initiatieven.

Bijlagen (zo nodig bij verdere uitwerking/ detail).

Bijlage 1 Participatieverslag

Als losse bijlage bijgevoegd